

Adroddiad Blynyddol
Cydydffurfiaeth
Safonau'r Gymraeg
2022/2023

Cyflwyniad

Mae gan Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (SAYH) ddyletswydd gyfreithiol i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg fel y'u gosodwyd gan [Gomisiynydd y Gymraeg](#) yn yr [Hysbysiad Cydymffurfio](#) a gyhoeddwyd ar 30^{ain} o Fedi 2016.

Mae Safonau'r Gymraeg 155, 161 a 167 yn gosod gofyniad ar SAYH i gyhoeddi'r adroddiad blynyddol hwn sy'n cynnwys gwybodaeth am sut y mae'r sefydliad wedi cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a gynhwysir yn yr [Hysbysiad Cydymffurfio](#).

Uchafbwyntiau

Prif uchafbwynt y cyfnod adrodd hwn yw creu swydd newydd Rheolwr Datblygu'r Gymraeg. Hysbysebwyd y swydd hon yn y Gymraeg ac fel rôl Cymraeg yn hanfodol. Gwnaethpwyd penodiad ym mis Mawrth 2023 a dechreuodd yr ymgeisydd llwyddiannus yn ei swydd ar 1^{af} o Fai 2023.

Bydd Rheolwr Datblygu'r Gymraeg yn gyfrifol am:

- Arwain y gwaith o fonitro cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg / sicrhau bod SAYH yn cydymffurfio â nhw
- Arwain y gwaith o ddatblygu, monitro a gweithredu Strategaeth Iaith Gymraeg SAYH.
- Fod yn brif bwynt cyswllt ar gyfer Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg.
- Ar y cyd, â'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau, bod yn brif bwynt cyswllt o fewn SAYH, a chynrychioli SAYH, gyda rhanddeiliaid eraill sy'n ymwneud â'r Gymraeg er mwyn hyrwyddo a datblygu defnydd o'r Gymraeg yn fewnol ac yn allanol.
- Weithio gyda rhanddeiliaid yn y sector cyhoeddus i rannu arfer da.
- Weithio gyda Phenaethiaid Swyddogaeth a Phenaethiaid Adrannau i weithredu gofynion Safonau'r Gymraeg.
- Adrodd ar reoli risg i Fwrdd Rheoli SAYH.
- Ysgrifennu adroddiadau sy'n ymwneud â hyrwyddo Strategaeth y Gymraeg a'r Adroddiad Monitro Blynyddol mewn perthynas â chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.
- Ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau, Cyfarwyddwyr Rhanbarthol, Penaethiaid Adrannau, a'r Tîm Recriwtio i nodi'r swyddi lle mae'r Gymraeg yn hanfodol a dymunol ar draws y sefydliad.
- Reoli'r gwaith o gadw cofnodion a datrys cwynion yn ymwneud â'r Gymraeg, nodi dysgu sefydliadol a gwreiddio unrhyw newidiadau a nodwyd o ganlyniad i gwynion a dderbyniwyd.
- Weithio'n agos gyda Rheolwr Cydraddoldeb y SAYH i sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei hystyried yn llawn yn ein gwaith cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant.
- Sefydlu perthynas waith gref â Rhwydwaith Staff Cymru i rannu gwybodaeth a chefnogi mentrau.

- Gydgysylltu â'r Cyfarwyddwr Pobl i sefydlu cynlluniau i ddatblygu recriwtio a hyfforddiant yn y Gymraeg.
- Weithio'n agos gyda'r Tîm Dysgu a Datblygu i gaffael, goruchwyllo a gwerthuso cyfleoedd i ddysgu Cymraeg a datblygu sgiliau Cymraeg staff ar draws y sefydliad.
- Weithio i gefnogi nod a strategaeth Llywodraeth Cymru i sicrhau 1 miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Gwefan Newydd SAYH

Mae SAYH yn y broses o ddatblygu a lansio gwefan newydd. Mae cydymffurfio â safonau'r Gymraeg wedi'i ystyried yn y cynllun prosiect o'r cychwyn cyntaf. Rydym yn hyderus y bydd y wefan newydd yn arwain yn uniongyrchol at ansawdd gwasanaeth gwell i'r rhai sy'n dymuno defnyddio'r Gymraeg wrth ymwneud â SAYH. Disgwylir i'r wefan newydd gael ei lansio yn ystod cyfnod adrodd 2023/24.

Cwynion

Derbyniwyd un gŵyn yn ystod y cyfnod adrodd, roedd hyn yn ymwneud â methiant i ddarparu gwybodaeth yn ymwneud â Chymru yn y Gymraeg ar wefan SAYH. Cododd Cyfarwyddwr Cymru y mater hwn gyda'r adrannau perthnasol er mwyn atal achosion tebyg o dorri'r safonau yn y dyfodol.

Rhan o waith parhaus Rheolwr Datblygu'r Gymraeg newydd SAYH fydd cynnal ymwybyddiaeth o'r angen i gydymffurfio â safonau sy'n ymwneud â rhyddhau gwybodaeth i'r cyhoedd pan fydd yr wybodaeth honno'n berthnasol i Gymru. Bydd y Rheolwr Datblygu'r laith Gymraeg hefyd yn cynnal ymarferion samplo ar hap yn rheolaidd i sicrhau bod cydymffurfiaeth yn cael ei chyflawni a'i chynnal.

Swyddi a Hysbysebwyd

Yn ystod y cyfnod adrodd 2022/23:

- Hysbysebwyd 2 swydd fel rhai Cymraeg hanfodol
- Hysbysebwyd 204 o swyddi gan nad oedd angen unrhyw sgiliau Cymraeg

Hyfforddiant

Yn ystod y cyfnod adrodd 2022/23 cofrestrodd 10 aelod o staff ar gyrsiau i ddysgu neu wella eu sgiliau Cymraeg.

Enw'r cwrs	Nifer y dysgwyr SAYH sydd wedi cofrestru
Mynediad 1	3
Mynediad 2	2
Foundation 1	2
Canolradd 1	1
Gloywi Iaith	2

Sgiliau Iaith Gymraeg Gweithwyr

Gofynnwyd i bob aelod o staff ateb holiadur byr iawn ynglŷn â lefel eu gallu personol mewn sgiliau iaith Gymraeg. Gofynnwyd i staff asesu lefel eu sgil yn erbyn 5 disgrifydd:

- Dim sgil
- Mynediad
- Sylfaen
- Canolradd
- Uwch
- Hyfedredd

Ymatebodd 187 aelod o staff i'r arolwg, sef 18% o'r holl staff. Mae dadansoddiad o'r ymatebion i'w weld isod:

Lefel sgil	Nifer	Canran
Dim sgil	148	13.87%
Mynediad	23	2.15%
Sylfaen	6	0.56%
Canolradd	2	0.18%
Uwch	5	0.46%
Proficiency	3	0.28%

Mae proses well ar gyfer casglu gwybodaeth am sgiliau Cymraeg staff wedi'i nodi a bydd yn cael ei roi ar waith yn ystod y cyfnod adrodd nesaf, sef 2023/24.

Cydymffurfio â Safonau Cyflenwi Gwasanaethau

Cyfathrebu â'r cyhoedd

Mae canllawiau wedi'u dosbarthu i staff i roi cyhoeddusrwydd i ofynion y Safonau Cyflenwi Gwasanaethau a'r angen i gydymffurfio â nhw. Mae gwybodaeth ar sut i gael cyfieithiadau Cymraeg ar gael i staff drwy fewnwyd SAYH. Mae system rheoli achosion electronig newydd yn cael ei ddatblygu i symleiddio'r broses o gadw cofnodion, a bydd dewis iaith defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei chadw ar y system newydd hon.

Mae'r papur pennawd a ddefnyddir gan ein swyddfa yng Nghaerdydd ar gyfer cyfathrebu ag aelodau'r cyhoedd yng Nghymru yn cynnwys datganiad dwyieithog bod croeso i ohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg. Mae tudalen "cysylltu â ni" ein gwefan ar gael yn y Gymraeg, mae datganiad ar y dudalen hon yn egluro ein bod yn croesawu galwadau ffôn yn y Gymraeg. Ym mhob un o'n cyhoeddiadau rydym yn cynnwys datganiad ein bod yn croesawu cyswllt yn y Gymraeg. Pan fydd siaradwyr Cymraeg yn ffonio ein switsfwrdd, maent yn clywed neges yn y Gymraeg yn cynnig gwasanaeth Cymraeg. Mae holl staff ein swyddfa yng Nghaerdydd wedi cael cyfarwyddiadau ar gyfarch pobl ar y ffôn yn y Gymraeg, mae'r wybodaeth hon hefyd ar gael ar ein mewnwyd.

Cyhoeddir unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu hysbysebu a gynhyrchwn i'w ddefnyddio yng Nghymru yn y Gymraeg a'r Saesneg. Wrth fynychu digwyddiadau cyhoeddus yng Nghymru, rydym yn arddangos fersiynau Cymraeg o'n taflenni, gan gynnwys y daflen "Sut i wneud cwyn: canllaw i system gwynion yr heddlu". Mae gan staff yn ein swyddfa yng Nghymru faner wedi'i brandio sy'n ymgorffori ein logo Cymraeg. Mae gennym stondin cynhadledd sydd wedi'i brandio'n ddwyieithog i'w ddefnyddio yng Nghymru. Mae arwyddion magnetig ar gyfer ein ceir fflyd, sy'n cynnwys logo SAYH, ar gael yn y Gymraeg yn ein swyddfa yng Nghaerdydd ynghyd â siacedi brand SAYH a festiau llachar sy'n cynnwys ein brandio Cymreig.

Enghreifftiau o ddogfennau i'r cyhoedd rydym yn eu cynhyrchu'n ddwyieithog yw:

- Sut i wneud cwyn: canllaw i system gwynion yr heddlu
- Ffurflen gwynion
- Ffurflenni adolygu/apelio
- Adroddiad Monitro Safonau'r Gymraeg Blynyddol
- Adroddiad Effaith
- Cynllun Busnes
- Cynllun strategol
- Pecyn Teulu (gwybodaeth i deuluoedd mewn profedigaeth)
- Taflen Hawl Dioddefwyr i Adolygu

- Poster Canllaw i System Gwyno'r Heddlu i Bobl Ifanc

Mae detholiad o dudalennau ein gwefan ar gael yn y Gymraeg, gan gynnwys yr hafan. Lle mae tudalennau gwe ar gael yn y Gymraeg, dangosir hyn trwy ddefnyddio'r gair "Cymraeg" ar frig y dudalen. Bydd dyluniad y wefan newydd yn galluogi mwy o dudalennau i fod ar gael yn y Gymraeg.

Nid oes gan SAYH bresenoldeb ar Facebook. Mae ein negeseuon safonol ar X (pan yn berthnasol i Gymru yn unig) yn cael eu trydar yn ddwyieithog. Mae'r holl staff wedi cael gwybod am y gofyniad i ateb yn y Gymraeg unrhyw negeseuon cyfryngau cymdeithasol a dderbynnir yn y Gymraeg.

Arwyddion

Mae unrhyw arwyddion a godir yng Nghymru yn ddwyieithog, er enghraifft byrddau apêl tystion. Mae cyfieithu testun ar gyfer arwyddion yn cael ei roi ar gontract allanol i gwmni cyfieithu.

Hyrwyddo Gwasanaethau Cymraeg

Hyrwyddir ein gwasanaethau Cymraeg drwy ein gwefan, canolfan cyswllt cwsmeriaid ac yn ein taflenni gwybodaeth. Mae geiriad i ddangos bod aelod o staff yn siarad Cymraeg ar gael ar ein mewnwyd i aelodau staff sy'n siarad Cymraeg eu copïo a'u gludo i'w llofnodion e-bost. Mae bathodynau a chortynnau gwddf sy'n dangos y logo "Siarad Cymraeg" ar gael i aelodau staff sy'n siarad Cymraeg ac sy'n dymuno eu gwisgo.

Cydymffurfio â Safonau Llunio Polisi

Hysbyswyd yr holl staff o'r gofyniad i ystyried y Gymraeg wrth lunio polisiâu newydd ac adolygu polisiâu presennol. Mae ein ffurflenni Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn annog staff i ystyried yr iaith Gymraeg ac yn fodd i nodi unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol a nodir. Bydd ein Rheolwr Datblygu'r Gymraeg newydd yn cynorthwyo staff i sicrhau bod y Gymraeg wedi'i hystyried yn briodol o fewn ein polisiâu, prosiectau a mentrau newydd a bod cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn cael eu cynyddu i'r eithaf.

Cydymffurfio â Safonau Gweithredol

Polisi Defnydd Mewnol o'r Gymraeg

Mae polisi ar sut y byddwn yn defnyddio a hyrwyddo'r Gymraeg yn fewnol wedi'i greu ac wedi'i gyhoeddi ar ein mewnwyd. Bydd y polisi'n cael ei adolygu, ei ailgyhoeddi a'i hyrwyddo yn ystod y cyfnod adrodd 2023/24.

Prosesau Recriwtio

Mae staff sy'n gweithio yn ein tîm Rheoli Pobl wedi cael gwybod am Safonau'r Gymraeg sy'n ymwneud â chyfathrebu yn y Gymraeg a chynnig dewis iaith i unigolion sy'n gwneud cais am rolau gyda SAYH.

Cofnodi Gwyliau Blynyddol Absenoldebau o'r Gwaith ac Oriau Gwaith Hyblyg

Mae ffurflenni sy'n cofnodi gwyliau blynyddol, absenoldebau o'r gwaith ac oriau gwaith hyblyg ar gael yn y Gymraeg drwy ein system adnoddau dynol hunanwasanaeth ar-lein.

Polisiau Adnoddau Dynol

Mae rhai o'r polisiau adnoddau dynol y cyfeirir atynt gyda Hysbysiad Cydymffurfiaeth Iaith Gymraeg SAYH wedi'u darparu yn Gymraeg, sef:

- Ymddygiad yn y gweithle
- Rheoli perfformiad
- Absenoldeb o'r gwaith

Mae gwaith yn parhau i gyfieithu a chyhoeddi'r polisiau canlynol:

- Iechyd a lles yn y gwaith
- Cyflogau a buddion yn y gweithle
- Patrymau gwaith

Y dyddiad targed ar gyfer cyfieithu'r polisiau hyn a'u cyhoeddi yn y Gymraeg yw 31/03/24.

Gweithredfau Cwynion a Disgyblu Staff

Mae staff wedi cael canllawiau yn eu hysbysu eu bod yn gwneud cwynion yn y Gymraeg ac y gallant ymateb yn y Gymraeg i gwynion neu honiadau a wneir amdanynt. Roedd y canllawiau a roddwyd i staff hefyd yn cynnwys:

- yr hawl i ddefnyddio'r Gymraeg mewn unrhyw gyfarfodydd am gŵyn a wnaed ganddynt yn y Gymraeg
- yr hawl i ddefnyddio'r Gymraeg mewn unrhyw gyfarfodydd ynghylch cwyn neu honiad a wneir yn eu herbyn
- yr hawl i gael eu hysbysu yn y Gymraeg o ganlyniad cwyn neu honiad yn eu herbyn.

Rhwydwaith Staff yr Iaith Gymraeg

Mae Rhwydwaith Iaith Gymraeg SAYH (y Rhwydwaith) yn grŵp gwirfoddol sy'n cynnwys aelodau o staff sy'n siarad Cymraeg ac yn ddysgwyr Cymraeg yn ogystal ag aelodau o staff nad ydynt efallai'n siarad unrhyw Gymraeg ond sydd â diddordeb cadarnhaol yn yr iaith Gymraeg a diwylliant Cymru.

Pwrpas y Rhwydwaith yw:

- hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle,
- cefnogi darparu gwasanaethau Cymraeg i aelodau'r cyhoedd
- gweithredu fel grŵp ymgynghorol a chyfaill beirniadol i'r IOPC wrth ddatblygu polisiau, gweithdrefnau, prosiectau a mentrau newydd a all effeithio ar siaradwyr a dysgwyr Cymraeg

Yn ystod y cyfnod adrodd 2022/2023 mae'r Rhwydwaith wedi ymgymryd â'r gweithgareddau canlynol i gefnogi'r Gymraeg yn SAYH:

- Cyflwyno anrheg am y Rhwydwaith a Safonau'r Gymraeg i ymchwilwyr dan hyfforddiant
- Cynorthwyo â gwirio ansawdd fersiwn Gymraeg porth recriwtio ar-lein SAYH
- Wedi darparu adborth ar ddatblygiad gwefan newydd SAYH
- Dathlu Diwrnod Hawliau'r Gymraeg
- Dathlu Dydd Santes Dwynwen
- Dathlu Diwrnod Cerddoriaeth Gymraeg
- Dathlu Dydd Gŵyl Dewi

Manylion Cyswllt

I gael rhagor o wybodaeth am gydymffurfiaeth SAYH â safonau'r Gymraeg, neu os hoffech roi rhywfaint o adborth adeiladol i ni ynglŷn â'n gwasanaethau Cymraeg, cysylltwch â'n Rheolwr Datblygu'r Gymraeg, Catherine Baldwin:
catherine.baldwin@policeconduct.gov.uk

Cyhoeddwyd Medi 2023

© Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (2023)

Trwyddedir y cyhoeddiad hwn dan delerau Trwydded Llywodraeth Agored v3.0 oni bai lle nodir yn wahanol.

Nid yw hyn yn cynnwys deunydd ar y wefan hon fel deunydd sy'n perthyn i drydydd partion. Rhaid cael caniatâd i ddefnyddio deunydd o'r fath gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

I gael gwybod mwy am ein gwaith neu i ofyn am yr adroddiad hwn mewn fformat arall, gallwch gysylltu â ni mewn nifer o ffyrdd:

Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu
10 South Colonnade Canary Wharf Llundain E14 4PU
Rhif ffôn: **0300 020 0096**
Ebost: enquiries@policeconduct.gov.uk
Gwefan: www.policeconduct.gov.uk
Cyfnwid testun: **18001 020 8104 1220**

